

Innuttaasut peqqinnissaqarfillu akunnerminni tatigeqatigiinnerat ataqeqatigiinnerallu annertusarnissaa anguniarlugu atorfillit atuisullu oqaloqatigiinnerat annertusarnissaa anguniarlugu peqqinnissaqarfinni immikkoortortaqarfinnilu tamani atuisut siunnersuisooqatigiivini pilersitsinissamut periarfissat misissornissai pillugit Naalackersuisut peqquneqarnissaanik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattutsiunnersuut. isissuineq aningaasatigut kingunissaanik nassuiaassaaq UKA2023-lu nallertinnagu tunioranneqassalluni.

(Inatsisartunut ilaasortaq Anna Wangenheim, Demokraatit)

Akissuteqaat

(Peqqinnissamut Naalackersuisoq)

Siullermeerneqarnera

Naalackersuisut siunnersuuteqartoq Anna Wangenheim Demokratineersoq peqqinnissaqarfinni immikkoortortaqarfinnilu tamani atuisut siunnersuisooqatigiivini pilersitsinissamut periarfissat misissornissai pillugit Naalackersuisut peqquneqarnissaanik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuummik saqqummiussaqaqarneranut qutsavigaat.

Ukiuni kingullerni innuttaasut peqqinnissaqarfitsinnut tunngatillugu misigisaat naammagisimaarnerilu isiginiarneqarnerulersimapput. Naalackersuisut siunnersuuteqartoq isumaqatigaat, tassa innuttaasut peqqinnissaqarfiullu akornanni pitsaasumik toqqissimasumillu oqaloqateqarsinnaanissap inissaqartinnissaa periarfissaanissaalu pingaaruteqarluinnartut. 2020-mi misissuinerup innuttaasut najukkami peqqinnissaqarfimmut qujamasuttorujussuusut, sumiiffiilli ilaanni pitsanngorsaasoqarsinnaasoq takutipppaa¹.

Naalackersuisut Peqqinnissaqarfiup ineriartornissaanut atuisut misigisaannik ingerlaavartumik paasisimasaqartarnissamut periarfissaqarnissaaq pisariaqarluinnarsoraat. Atuisunik oqaloqateqartarneq naatsorsuutigisanik naleqqussaaqataasinnaavoq Peqqinnissaqarfimmilu atugassarititaasunik illugiilluni paasisimasaqalersitsilluni.

Naalackersuisuni taamatuttaaq najukkani peqqissaaveqarfinnut allaffissornerujussuarmik aningaasaqarnikkullu kingunerisassanik suliniutit nutaat kinguneqassanngitsut eqqumaffigaarput. Peqqissutsimut ilisimasatigut isumalluutivut pingaartumik maannakkut ikittuaraapput. Taamaattumik peqqissutsimut tunngassutigut sulisut allaffissornikkut suliassanik allanik, soorlu allattoqartitsinermik, ataatsimiiffissaqartitsinissamik il.il. suliakkersorusunngilagut.

¹ Olesen et al. 2020, Kalaallit Nunaanni peqqinnissaqarfik atuisut isaannit isigalugu - *Misiligutitut misissuineq*, Statens Institut for Folkesundhed, SDU

Sulisut aalajangersimasut assersuutigalugu qaammatikkaartumik ullunut nakorsiatitsinernut assigisaanullu peqataanerulissappata paarlattaagallartartunik sulisoqarnissamut pisariaqartitsinerulernermik kinguneqaratarsinnaavoq.

Peqqinnissaqarfik ullumikkut napparsimasunut siunnersuisarpoq, matumani innuttaasut tamarmik assersuutigalugu katsorsartinnissamut periarfissanik, napparsimasut pisinnaatitaaffiinik saaffiginninnissamullu periarfissanut ilitsersuutinik apeqqtissaqarunik Peqqinnissaqarfimmut saaffiginninnissamik periarfissaqarlutik. Tamatuma saniatigut peqqissutsimut tunngassutigut katsorsarneqarneq sullinneqarnerluunniit pillugit naammagittaalliuutinik Sullissivik aqputigalugu Peqqinnissaqarfimmut nassiussisoqarsinnaavoq. Innuttaasoq naammagittaalliuummik nassiussinissamut ikiorneqarnissamik pisariaqartitsippat naammagittaalliornissamilluunniit periarfissanut tunngatillugu apeqqtissaqarpat, innuttaasoq kommunimi innuttaasunut sullissivimmit, Nunatta Nakorsaaneqarfianit napparsimasunulluunniit siunnersortimit ikiorneqarsinnaavoq.

Peqqinnissaqarfimmut ullumikkut assigiinngitsutigut saaffiginninnissamut periarfissaqaraluartoq erseqqissisimavoq, innuttaasut ilaasa sumut qanorlu saaffiginnittoqarsinnaanersoq Peqqinnissaqarfimmut naammagittaalliuutinik saaffiginninnissamik periarfissaqaraluartoq erseqqissisimavoq. Taamaattumik ukioq manna videot ilitsersuutit Peqqinnissaqarfimmut saaffiginniffissanik ilisimasaqarnerulersitsinissamik siunertallit aqputigalugit paasititsiniaaneq aallartinneqarsimavoq. Videot ilitsersuutit siulliit aasami tamanut saqqummiunneqarsimapput, videollu tullii ukiap ingerlanerani saqqummiunneqarumaarlutik.

Tassunga atatillugu oqaatigineqassaaq, ukiuni kingullerni nunarsuaq tamakkerlugu coronamik tuniluuttoqarnerata tamatumunngalu atatillugu killilersuinerit kingunerisaannik Peqqinnissaqarfimmut innuttaasunik assersuutigalugu nunap immikkoortuani peqqinnissaqarfimmi innuttaasunik ataatsimeeqateqarnermi oqaloqateqarsinnaanissaa killilersimaarneqarsimavoq. Siunissami innuttaasunik assersuutigalugu innuttaasunik ataatsimeeqateqarnermi oqaloqateqartoqaqqittalernissaa naatsorsuutaavoq.

Peqqissutsimut tunngasutigut sulisutta peqqissutsimut tunngasunik suliassaannit piffissaajaatigisinnaasaannik allaffissornikkut saniatigut suliakkinnginnissaat mianeralugu Naalackersuisuniit allanguutissatut siunnersuut imaattoq inassutigissavarput:

“Peqqinnissaqarfimmut saaffiginninnissamut periarfissaareersut pillugit ilisimasat siammarterneqarnissaasa suliassutigiunarnissaannut suliniutaareersunullu annerusumik innuttaasunik peqataatitsinissaq pillugu Naalackersuisut peqquneqarnissaanik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.”